

perstició religiosa fins a tal extrem, que a voltes se fa impossible, als seus alumnes, capir d'una manera clara el modo d' ésser de la societat.

No creïem que l'actual consistori, que tan-tes vegades s'ha mostrat emocionat per l' obrer, se volgués descarar, davant del poble, fent conxorxa en favor de la *pesadilla* en la societat, de la classe pobre. ¡I devem confessar, que, veient destinada com a ensenyança superior una quantitat forsa respectable, creïem veure dintre poc, escola propia de segona ensenyança.

Però ara ja ho veiem tot i també ho veu tot el poble; lo que acorda o desacorda la majoria lliberal, amb directa ó indirecta aprovació de les minoríes, i altres elements ficats per sota mà en els afers municipals, tot és conxorxa entre 'ls malmenadors de la política, en bé sempre del seu únic fi, que és la conveniència personal. Si la conveniència personal fa que s'uneixin i pactin els que més oposats haurien de estar en el camp polític, i fan que d'aquesta unió en resulti, fent cas omís de les santes idees que, per medi del poble, els han portat als bancs del govern local, que apoen una escola contrària a la llibertat; no'ns queda, als ciutadans de Granollers, el dret de preguntar: Fou també establir-la per conveniència personal la escola neutra que entremig de tants bells aires de llibertat fou inaugurada?

Els Pares Conventuals han sortit de moment amb la seva. Granollers s'ha de doblegar davant del clericalisme, per culpa dels malgastadors del bon nom de la llibertat. Però, enfront de tot això, iniciem avui una campanya de protesta, campanya que comencem amb tot el braó i que continuarem fins que s'hagi fet justícia al poble de Granollers.

RÀPIDA

LA DARRERA CRISI. — Una comedia. Personatges per aquí, personatges per allà, i total, tot està allà on estava. Sembla que la causa determinant d'aquest fet, ha sigut el proveïment de la plaça de Governador de Barcelona, etern problema que sempre té perombra sinistre el Govern de Madrid.

Que si'ls regionalistes faràn bondat i que si convé aplançar-los, etc. etc. Sempre les mateixes baixes passions i els propis baixos procediments de govern!...

La verdadera crisi, és la del règim que patim.

* * *

Les coses veritat

Del meu record, he de confessar, per desgracia, que en el nostre poble la vida espiritual republicana ha sigut tant migrada, s'è exterioritzada tant rares vegades la vida col·lectiva dels que l'han professada amb bona fè que, en comparança amb els demés pobles que he corregut de la Catalunya federal, no és digne de comentar-se.

Fent, doncs, la salvetat de tot el passat, fins avui, perquè amb mots pot-ser durs i paraules cruentes que naixen del fons de l'ànima hauria de ferir els sentiments de molts compatriotes que han claudicat, passo a comentar el moviment de renovació present.

Aquesta joventut que als vostres ulls haurà nascut com per art d'encantament, segons alguns propalen i que amb sos escrits en aquest setmanari, fueteja de ferm al caciquisme i propaga sos ideals ardents de renovar lo existent; aquesta joventut, doncs, és la del nostre poble, en la qual posem tota la fè i tot l'entusiasme els joves que, amarats de pessimisme, ens havíem arredosat sota'ls plecs de la bandera catalana, de la que ells ens han arrencat, empenyent-la amb foc sagrat de llurs ideals ben enlaire i no permetent que nous desenganys triomfessin sobre'l nostre cor apearat.

El sagrat mot de RENOVACIÓ, ens abraonà a tots com a una sola ànima i exposàrem nostres ideals des d'aquestes columnes i, com ja presentíem, no'ns compregueren, els uns, i els altres dissimularen amb una ganyota mofeta, exterioritzant sa opinió en determinats setmanaris i dient al poble que som una colla de ilusos, carregats d'utopies.

Per això aquest humil article és escrit per als homes sense ideals, sense cultura ni per a capir-lo, no obstant i figurar en la política de lliberals i demòcrates i ésser joves

Fins avui, m'havia cregut que'l nostre combat contra'l caciquisme, l'urats i per lliurar, s'havia de dirigir als elements vells, gastats i anorreats ja de son natural per la política personal atravesada; més, hi mancava en el nostre poble per a això, i ara ja'l tenim, un element jove, que, com el nostre batlle, fos el continuador de la mateixa política xorca, buida d'ideals, sense altre representació ni importància que la d'un lacai.

I, puix que aquests elements han parlat ja de les nostres utopies, i s'han rigut del nostre malentès socialisme, fent veure que per a ésser bon socialista, se necessita vestir una blusa i tenir les mans endurides pel treball, vaig a posar en clar totes eixes coses i quin és el nostre socialisme.

Era en algùn temps que la gent reacciona i conservadora aculliren la bona nova predicada pels grans socialistes i pensadors, amb un aire de revolta, d'indignació o d'impassibilitat; més, en els temps moderns, tota la gent estudiantosa, apart de llurs ideals, s'han assimilat i contagiats d'aquelles sabies doctrines. Per mostra fixeuvos en el que passa a la gran Anglaterra. En aquests moments, de gran responsabilitat, al fer el darrer esforç per a continuar la guerra, hi han posat al cap del nou Govern, sense que s'hagi aixecat ni una sombra de protesta, al gran pensador modern, al socialista admirat de tot el món, a Lloyd George, que comença ja amb una ràpida renovació de procediments.

Però ara ja ho veiem tot i també ho veu tot el poble; lo que acorda o desacorda la majoria lliberal, amb directa ó indirecta aprovació de les minoríes, i altres elements ficats per sota mà en els afers municipals, tot és conxorxa entre 'ls malmenadors de la política, en bé sempre del seu únic fi, que és la conveniència personal. Si la conveniència personal fa que s'uneixin i pactin els que més oposats haurien de estar en el camp polític, i fan que d'aquesta unió en resulti, fent cas omís de les santes idees que, per medi del poble, els han portat als bancs del govern local, que apoen una escola contrària a la llibertat; no'ns queda, als ciutadans de Granollers, el dret de preguntar: Fou també establir-la per conveniència personal la escola neutra que entremig de tants bells aires de llibertat fou inaugurada?

V. TURU
(Seguirà)

Desenganys

¿Sentiu al lluny com brama'l canó i els edificis com s'enfonzen? ¿Sentiu els jasts llastimers dels que cauen ferits en el camp de batalla; els clams dels que demanen socors, mentre els seus companys fugen davant la persecució dels enemics, trepitjant sos cossos ensangrats...

¿Veieu quin riu de sang que va cap a la mar i converteix l'aigua, abans cristallina i clara, en un líquid de color rogenc?...

¿Sentiu l'olor pestilent de sang humana, barrejada amb pólvora, que empesta la terra?...

Això, aquet quadre tant trist, és l'humanitat del segle vint. El mal anomenat segle del Progrés i la Ciència, en que's maten uns amb altres, essent tots germans, per a prendre's un troç de terra que no és seva. Quan recorda-

vem, temps enrera, a Napoleón i ens venien a la memoria les horroroses batalles, com la de Waterloo, qualificavem aquells fets de barbres; però ara, quan semblava que'l món estava més adelantat; quan pensavem que'ls conflictes internacionals podrien ésser resolts amb la capacitat dels regents de les respectives nacions, ens apareix una guerra monstre, en la qual el més ben armat avassalla a l'inferior, fins a veure si'l fa caure, completament derrotat, sots ses garres opresores.

¡Això succeeix en el nostre segle. En el segle que més s'ha escrit, referent a la pau universal, i més s'ha propagat l'amor al pròxim!

Fins hasta'ls homes savis de diferents països s'han llençat també a la lluita, desfent, per aquest sol fet, tot el què abans havien dit i escrit. ¡Quin desengany, per a nosaltres, que admiravem ses idees i pensaments! Nosaltres, que bebíem en ses fons de saviduria!...

Més, això no hi vol dir res. Nosaltres, seguirem admirant sos escrits i ses màximes indiscutibles, emperò censurarem ses actituds d'ara i continuarem nostra missió, predicant la Pau per tot arreu, semblant llevar d'amor i Llibertat, i quan nostres germans, els oprimits per la garra, els emborratxats de sang i pólvora, se donin compte de sa llamentable equivocació, vindran amb nosaltres, després d'haver llençat el fusell, engroixirem més les nostres files, per a emprendre la gran lluita.

Allavors, tremoleu, tirans i opressors!...

JALME BARMONA

El reformisme

El diputat republicà Robert Castrovido, en un raonat article, fa poc assenyala com una de les causes de l'actual crisi del republicanisme espanyol, a aquesta moderna idea política anomenada reformisme.

Nosaltres som de la mateixa opinió i creiem que una de les causes de l'endarreriment del republicanisme és el partit reformista, aquesta mena d'ideal que vol fer compatible la monarquia amb la llibertat, agermanant dugues coses tant contradictories com són la forma de govern monàrquica amb la democràcia, o sigui'l poder de governar concedit a un home, pel sol fet d'haver nascut fill d'un altre, rei, amb el govern del poble per el poble.

Aquesta invenció d'un partit nou, en mala hora portada a cap pel tranquil Melquiades Álvarez, ha fet dubtar a la joventut espanyola, que s'ha deixat seduir per l'esperança d'arribar més prompte al cim del poder i ha engroixit, ambiciosa, les files del nou partit que un dia pot arribar als peus dels rei, degut a la pobresa de l'actual règim, orfe d'un bon puntal que l'aguanti, en l'eslliviçada que un dia vindrà. Tard o d'hora el core interior que'l rosega podrà les febles arrels que l'aguanten i caurà l'edifici, fet d'odis i renúncies; d'enveges i ambicions; o arrocegant, amb el seu enderrocamment, a totes aquestes figuretes de pessebre que ara pasturen en el camp monàrquic, mastegant la poca riquesa que li queda en la pobre Espanya.

Per sort, a Catalunya no ha trobat ambient aquest partit tant aprofitat, compost de gent que pateix d'incontinència per a sucra a l'olla.

Per sort, encare's pensa a Catalunya; qual joventut sent ansies més nobles, abrandat el cor amb el foc de l'ideal que'ns llegaren els nostres pares. Per sort, encare hi hà jovent que pensa en dies de deslliurança per sa volguda patria i sent bullir en el seu cervell les